

### **Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку**

Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку Відповідно до статті 179 Кодексу законів про працю України та статті 18 Закону України «Про відпустки» після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами за бажанням жінки їй надається відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Підприємство за рахунок власних коштів може надавати жінці частково оплачувану відпустку та відпустку без збереження заробітної плати для догляду за дитиною більшої тривалості. Відпустка для догляду за дитиною не надається працівнику, якщо дитина перебуває на державному утриманні. На період відпустки для догляду за дитиною за працівником зберігається місце роботи (посада) та виплачується допомога відповідно до законодавства (ст. 2 ЗУ «Про відпустки»). Ця відпустка може бути використана повністю або частинами також батьком дитини, бабою, дідом чи іншими родичами, які фактично доглядають за дитиною, або особою, яка усиновила чи взяла під опіку дитину та одним із прийомних батьків (ч. 3 ст. 18 ЗУ «Про відпустки»). Згідно з ч. 4 ст. 20 Закону України «Про відпустки» підставою для надання такої відпустки зазначеним вище особам є довідка з місця роботи (навчання, служби) матері дитини про те, що вона вийшла на роботу до закінчення терміну відпустки для догляду за дитиною і виплата допомоги по догляду за дитиною їй припинена (із зазначенням дати). За бажанням жінки або осіб, що мають право таку відпустку, у період перебування їх у відпустці для догляду за дитиною вони можуть працювати на умовах неповного робочого часу або вдома. Зазначена категорія працівників не може бути звільнена з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, крім випадку повної ліквідації підприємства, установи, організації, коли допускається звільнення з обов'язковим працевлаштуванням (ч. 3 ст. 184 КЗпП України). Відпустка для догляду за дитиною надається за заявою жінки або осіб, зазначених у ч. 3 ст. 18 ЗУ «Про відпустки», повністю або частково в межах встановленого періоду та оформляється наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу. Виходячи з цього, жінка може на свій розсуд у будь-який час припинити відпустку по догляду за дитиною, а потім знову піти в таку відпустку або, перебуваючи у такій відпустці, приступити до роботи на умовах неповного робочого часу. На період перебування працівниці у відпустці для догляду за дитиною роботодавець має право прийняти іншого працівника для заміщення тимчасово не зайнятої посади до фактичного виходу на роботу жінки, що знаходиться у відпустці. З таким працівником укладається строковий трудовий договір (ст. 23 КЗпП України). У разі коли у працівника закінчилась відпустка для догляду за дитиною або ж такий працівник виявив бажання приступити до роботи на умовах неповного робочого часу, перебуваючи у цій відпустці, то він виходить на посаду, яку обіймав до отримання цієї відпустки. Інший працівник, який на час перебування зазначеного працівника у відпустці працював на цій посаді за строковим трудовим договором, підлягає звільненню за пунктом 2 статті 36 КЗпП України (закінчення строкового трудового договору). Варто зазначити, що чинним законодавством не передбачено використання відпустки для догляду за дітьми віком до трьох років, народженими однією матір'ю, одночасно двома чи більше застрахованими особами (роз'яснення Мінпраці від 10.01.2008 № 1/13/116-08). У випадку, якщо мати двох дітей віком до трьох років перебуває у відпустці для догляду за однією дитиною до досягнення нею трирічного віку то для надання такої відпустки іншим родичам для догляду за другою дитиною в цей же період потрібна довідка з місця роботи матері про те, що вона вийшла на роботу. За відсутності такої довідки немає підстав для надання відпустки іншим родичам. Якщо жінка, перебуваючи у відпустці для догляду за дитиною, приступає до виконання своїх посадових обов'язків на умовах неповного робочого часу, зазначена відпустка не переривається. За таких умов інші родичі також не мають права на оформлення відпустки для догляду за дитиною. Запис про надання та переривання відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку до трудової книжки не вноситься, оскільки це не передбачено Інструкцією № 58 про порядок ведення трудових книжок працівників.